

Õppija teadmiste tuvastamine TI-ajastul

Gerhard Bruno Erich Lock

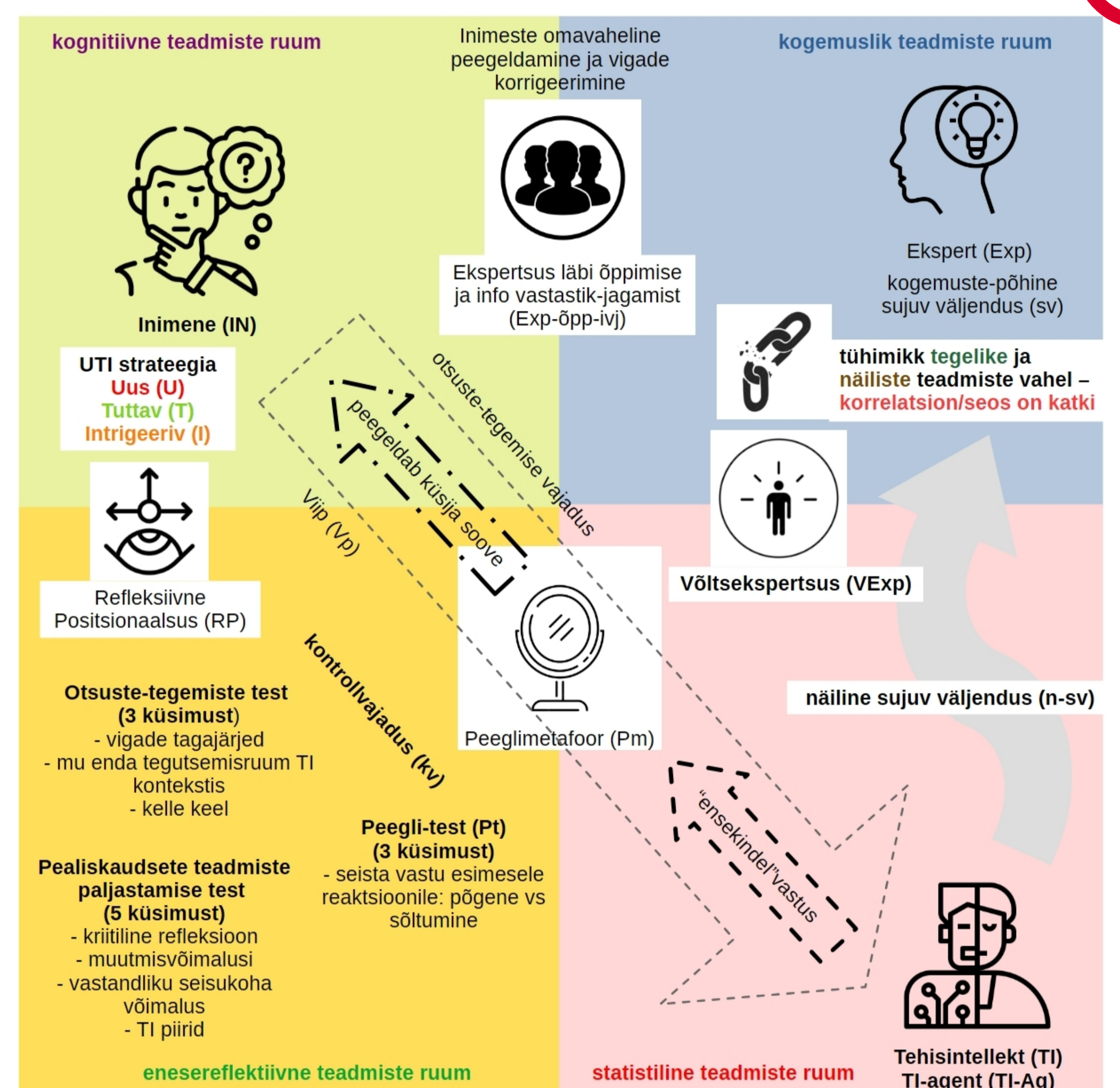
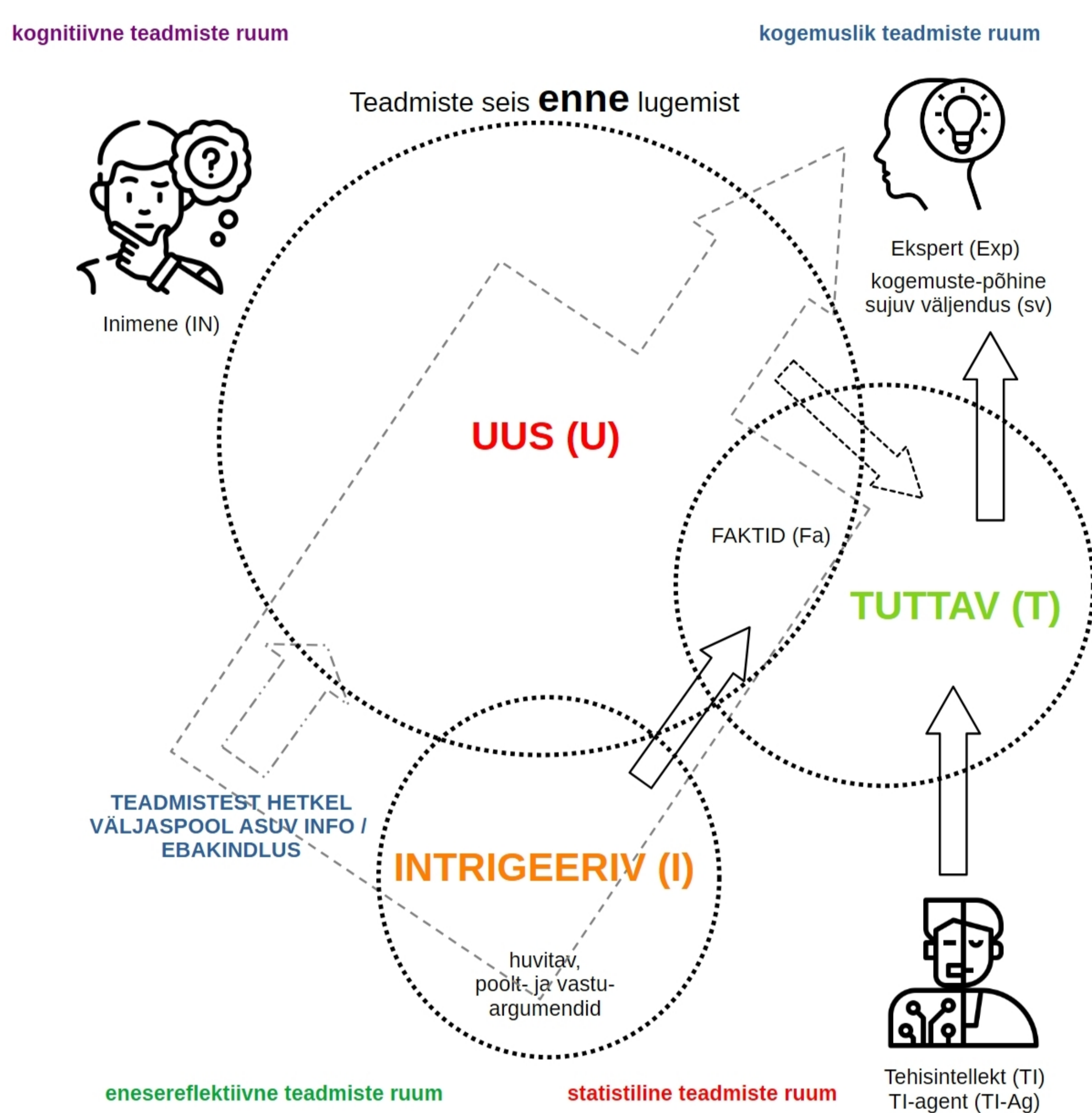
Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia ja kunstide instituut (BFM)

07.04.2026

KONTEKST

Õppija sisemiste ja intersubjektiivelt jagatavate teadmiste tuvastamine TI-ajastul

- Kasutan TI'd BA tasemel: **materjal on arendamisel!**
- Teadustöö alused ja kunstide uurimise meetodid (IKUMUMU) (ZOOMi-kursus)
- Õppimine kõrgkoolis (alates 2026 sügissemestrist planeeritud kontakt- ja e-põimkursusena)
- **Õppeprobleem:** TI vahendeid ei saa enam ignoreerida, sest üliõpilased seda niikuinii kasutavad
- **Arenguvajadus:** pakkuda üliõpilastele, kuidas nad võiksid TI-d kasutada **teadlikult, mõistlikult ja sihilikult**
- → kasutada enda mõtlemisvõimet – eeskujuna: Immanuel Kant (1724–1804) esse „Mis on valgustus?“ (1784)
- **Sapere aude! Ole söakas kasutama omaenese aru!**
- **Uus-Tuttav-Intrigeeriv (UTI) strateegia:** G. Lock (TLÜ, alates 2007, vt Lock, 2011; Mõistlik-Tamm & Lock 2014, Lock, 2016)
- G. Locki (2014) **Refleksiivse Positsionaalsuse (RP) mudel:** ekstsentrilisus → õppija reflekteerib enda mõtlemist
- G. Locki (2025) doktoritöös kasutatud Kanti sisemise/välise suurusjärgu (*magnitude*) taju- ja kognitsiooniteooria taustaks
- **Õppejõud:** õppida tundma ja kogeda TI aktuaalseid võimalusi ja piiranguid, et neid tudengitele edasi anda põhjendatult

ÕPPIMISKESKNE ÕPETAMISVIIS

TI toetab teadustöö läbiviimise juhendite ja õpikute lõikude

- **mõistmist** ja **refereerimist** → kaudse kõneviisi ja parafraaseerimise õppimine koos siseviitamisega
- **analüüsi** ja **sünteesi** → mitme erineva autori lõikude võrdlus ja ühendamine
- **refleksiooni** → **Uus-Tuttav-Intrigeeriv (UTI) strateegia**
- TI pakutud ALLEA (Euroopa teaduse eetika koodeksi) poolt- ja vastu-argumentidega miniarutelu
- **Õppija** kasutab TI'd teaduse eetika **mõistmisel** ja **refereerimise**
- **ettevalmistamisel, reflekteerimisel, arutelus**
- Õppija mõtestab oma tööd läbi **UTI strateegia** enda **TI'ta võrdluses TI'ga** lahendustega

Peegli-test (3 küsimust) (Abbott & Maynard, 2025)

- seista vastu esimesele reaktsioonile: põgene vs sõltu

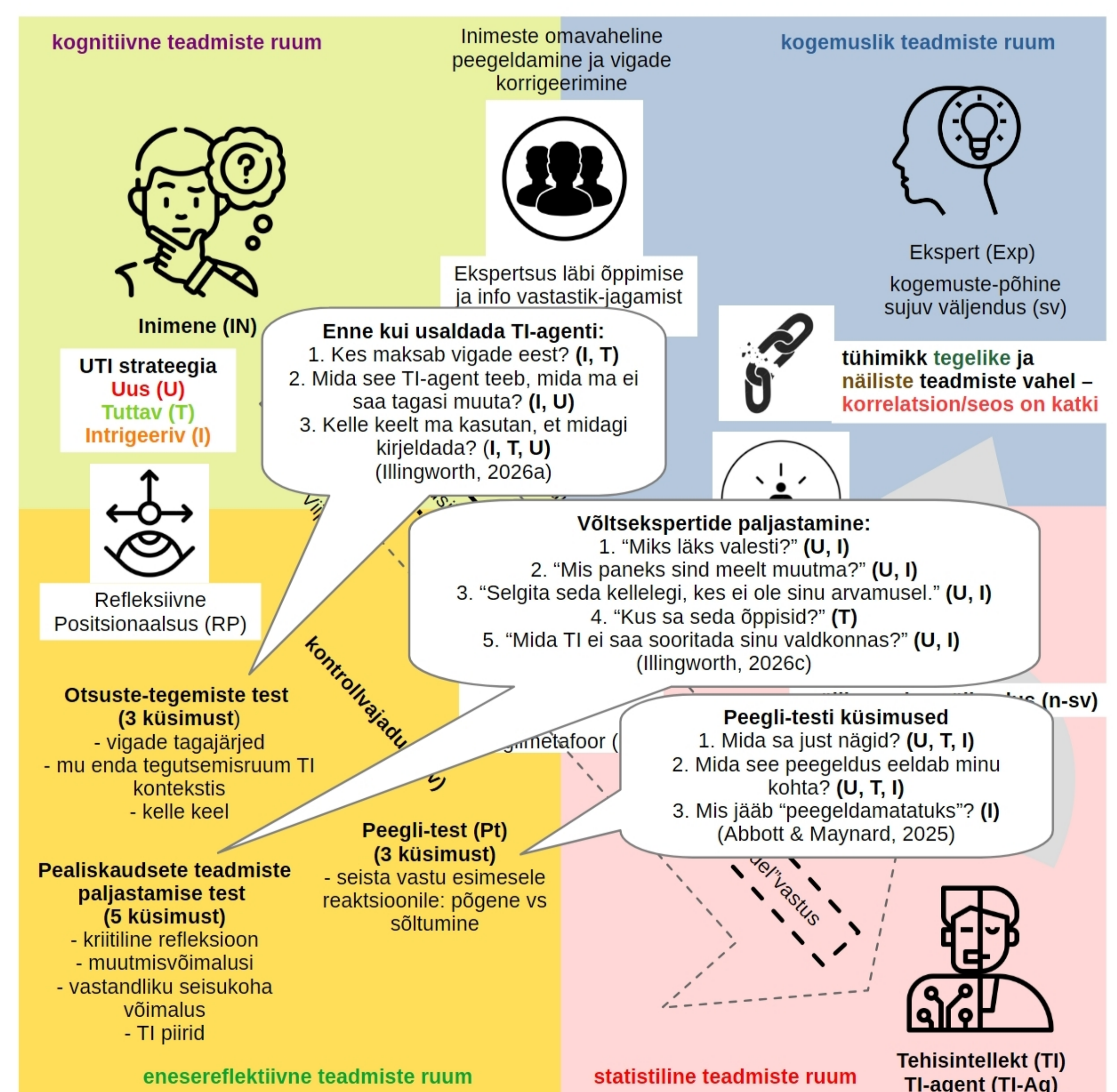
Otsuste-tegemiste test (3 küsimust) (Illingworth, 2026a)

- vigade tagajärjed; mu enda tegutsemisruum TI kontekstis; kelle keel

Pealiskaudsete teadmiste paljastamise test (5 küsimust)

(Illingworth, 2026c)

- kriitiline refleksioon; muutmisvõimalusi; vastandliku seisukoha võimalus; TI piirid

Abbott, J. & Maynard, A. (2025). *AI and the Art of Being Human*. Waymark Works Publishing. <https://www.aiandtheartofbeinghuman.com/>

Illingworth, S. (2026a, 04.03). AI Agents Do Not Play Games. You Do. Slow AI. Substack, <https://theslowai.substack.com/p/ai-agents-game-theory-no-skin-in-the-game>.

Illingworth, S. (2026c, 13.03). Your AI Expert Might Be a Fraud. Slow AI. Substack, <https://theslowai.substack.com/p/how-to-spot-fake-ai-expert>.

Kant, I. (1990/1784). Mis on valgustus? *Akadeemia*, 4, 801–810 (tlk E. Parhomenko). <https://www.digar.ee/arhiiv/nlib-digar:101380>

Lock, G. B. E. (2025). *Methodological Contributions to a Cognitive Analysis of Perceived Structural Musical Tension in Contemporary Post-Tonal Orchestral Music* (Doctoral Dissertation). <https://www.researchgate.net/publication/393003917>

Lock, G. (2016). Lugemisstrateegia. TLÜ Muusikakriitika Erikursus. TLU BFM, <https://musiccriticismcourse.wordpress.com/lugemisstrateegia-reading-strategy/> [20.03.2026].

Lock, G. (2014). Introduction to a Model of 'Reflexive Positionality'. T De Baets & T. Buchborn (Eds), *The Reflective Music Teacher* (41–56) (EAS European Perspectives on Music Education, 3). Helbling. <https://www.researchgate.net/publication/284900234>

Lock, G. (2011). Critical Pedagogy vs Outcome-based teaching: opposite or supporting concepts? *CFMAE: The Changing Face of Music and Art Education*, 3, 35–43. <https://www.researchgate.net/publication/403389317>

Mõistlik-Tamm, M. & Lock, G. (2014). Conceptualizing adult piano beginners' playing experience through the NKI-approach. *Voices for Tomorrow. International Journal of Intercultural Arts Education*, 6, 93–106. <https://www.researchgate.net/publication/284900181>

TALLINNA ÜLIKOOL

Õppimise ja õpetamise keskus